

Johan Berg
Cand. jur (Oslo), Master of Laws (Edinb)
Stensgaten 30, 0358 Oslo

Oslo, 20. mai 2008

Folketinget
Christiansborg
1240 København K.

KOMMENTAR TIL BESLUTNINGSFORSLAGET VEDR. SCANDINAVIAN STAR

Undertegnede har blitt anmodet av Mike Axdal å komme med mine bemerkninger til forslaget om å oppnevne en uhildet kommisjon for å granske hendelsene rundt brannen om bord på skipet Scandinavian Star og den derpå følgende etterforskning og rettsforfølgelse. Det er med stor respekt for Folketingets suverenitet jeg har valgt å følge oppfordringen. Min vurdering nedenfor er basert på min dom og det jeg kan erindre av saken nå tre år etter.

Jeg var i 2005 ansatt som dommerfullmektig ved Oslo tingrett. Jeg ble tildelt søksmålet fra Mike Axdal mot forsikringselskapet Skuld og valgte å dele den rettslige forhandlingen i to deler. Først skulle jeg som dommer i saken vurdere om saken var erstatningsrettslig foreldet, deretter eventuelt vurdere erstatningssum. Som kjent konkluderte jeg med at erstatningssaken var foreldet.

Spørsmålet om foreldelse ble vurdert på bakgrunn av bevisførsel kun vedrørende hva Axdal visste. Mike Axdal fremla under forhandlingene en del dokumentasjon som er gjengitt i dommen. Det var således ingen bred og komplett bevisførsel om eierforhold, brannårsak eller liknende. Det fremkom imidlertid under hovedforhandlingen at SeaEscape Cruises Ltd var registrert eier av skipet, se dommen side 9, og at dette skal ha vært kjent for danske og norske myndigheter.

Basert på det som ble fremlagt i retten – og dette alene – finner jeg grunnlag for å stille en rekke spørsmål, blant annet:

1. Var det virkelig kjent for norske og danske myndigheter at SeaEscape Cruises Ltd. var registrert eier av skipet? På hvilket grunnlag har man da under etterforskningen funnet at andre selskaper var eiere? Dette synes ikke å følge av skipsregisterets registreringer.
2. Har den mulig uriktige oppfatningen av eierskapet påvirket den senere klarlegging av fakta?
3. På hvilket rettslig grunnlag drev operatøren skipet natten 7. april 1990 dersom han/hans selskap ikke var skipets formelle eller reelle eier – skipet var visstnok ikke betalt?
4. Hva skjedde egentlig om bord den fatale natten?

Som tidligere dommer finner jeg det ikke korrekt å skulle utpeke ansvarlige i forhold til eierskap, operatørskap eller ansvar for brannen. Men jeg vil sitere fra min dom der jeg avslutningsvis skrev:

”Basert på – og begrenset til – det materialet som er fremlagt under forhandlingene om saken skal fremmes eller ikke, har retten kommet til det syn at det er grunn til å stille spørsmål om de ansvarlige for skipet er stilt til ansvar. Det kan synes som om det er grunnlag for å hevde at skipets reelle eierforhold ikke er lagt til grunn i myndigheten[e]s behandling av saken og i de straffesakene som fulgte.

[...]

Det burde vært klart for Axdal at saken er erstatningsrettslig foreldet, selv om den ikke nødvendigvis er strafferettslig foreldet og de reelle eiere av skipet fortsatt kan tiltales og stilles for retten. Dette er imidlertid et spørsmål som må vurderes av de norske og danske påtalemyndighetene, ikke tingretten i forbindelse med et erstatnings søksmål.”

Jeg finner fortsatt grunn til å stille spørsmål ved om de ansvarlige ble dømt etter brannen. Mike Axdal har fremlagt dokumentasjon som synes å rukke ved de forutsetninger som ble lagt til grunn ved den norske granskningen og den danske rettsforfølgningen. Det kan synes som om det i denne saken stadig vekk er ubesvarte spørsmål som tilsier ytterligere undersøkelser.

Som norsk dommer har jeg fulgt den tradisjon av vi ikke kommenterer saker vi har avsagt dom i. Jeg har imidlertid kommet til at jeg må fravike den praksis i denne saken.

Jeg tillater meg derfor respektfullt å anbefale overfor Folketinget å nedsette en kommisjon som kan ta for seg spørsmålene som gjenstår rundt brannen om bord i Scandinavian Star.

Johan Berg